

فرهنگ

گفت‌وگو با سید محمد حسین گلپایگانی تهیه‌کننده برنامه محفل

رنگ محفل متفاوت از دیگر برنامه‌های قرآنی بود

زینب رازدشت
روزنامه‌نگار

بازخوردها ماورای تصورمان بود؛ فکر نمی‌کردیم مردم تا این اندازه به قرآن و کار قرآنی علاقه‌مند باشند. الحمدلله بازخوردهای داخلی و حتی خارجی بسیار خوبی از کشورهای اسلامی داشتیم. حتی قشری که تاکنون مخاطب قرآنی نبودند، تعداد زیادی از این قشر مخاطب برنامه محفل شدند و به ما بازخورد مثبت دادند؛ الحمدلله مخاطبان قرآن رضایت لازم را از این برنامه داشتند

ما همواره نگران بودیم که محفل به سمت یک برنامه سرد و غیرجذاب برود

برنامه تلویزیونی «محفل» در ماه مبارک رمضان از آنتن شبکه سه سیمیا با حضور داورانی همچون احمد ابوالقاسمی، حامد شاکرنژاد، رضوان درویش و حسنین الحلو، حجت الاسلام قاسمیان و جمعی از میهمانان ویژه پخش شد. این برنامه که با استقبال پرشور مخاطبان نوجوان و جوان مواجه شده بود، خاطره شیرین و فرح‌بخشی را در ذهن‌ها ثبت کرد. صداوسیما جمهوری اسلامی با همکاری مرکز رسانه‌ای نهضت، برنامه «محفل» را به‌عنوان بزرگ‌ترین محفل قرآنی جهان اسلام با گستردگی مخاطب فراوان، به‌عنوان برنامه ویژه قبل از افطار شبکه سوم سیمیا در نظر گرفت و تلاش کرد این گستردگی را با سوزهای متنوع از سراسر جهان اسلام، گروه‌های سنی مختلف و تخصص‌های متعدد به‌منصه‌ظهور برساند. اختصاص لحظات منتهی به افطار به یک برنامه تلویزیونی قرآنی و شکل‌گیری نگاه عمیق و دغدغه‌مند در زمینه تولید محتوای جذاب قرآنی، نویدبخش اهتمام و توجه بیشتر به این حوزه در رسانه ملی است.

برسائیم، مدیران شبکه واقعا محکم پای کار ایستادند تا اتفاق جدی بیفتد. شاید اوایل حمایت‌ها کمتر بود اما به مرور شاهد حمایت‌های بیشتری شدیم و کمک‌مان کردند تا راحت‌تر برنامه را تولید کنیم و به پخش برسائیم. البته این اتفاق زمانی رخ داد که برنامه را به پخش رساندیم و چند قسمت از برنامه روی آنتن رفت. در این شرایط زمانی که برنامه دیده شد، دیگر مدیران بخش‌های قرآنی زمانی که متوجه نگاه و هدف ما شدند، نگاه‌شان مثبت شد و از ما حمایت کردند و شاهد حمایت‌های بیشتری از آنها شدیم.

بازخوردهای داخلی و حتی خارجی از کشورهای اسلامی بسیار خوبی داشتیم. قشری که تاکنون مخاطب قرآنی نبودند، تعداد زیادی از این قشر مخاطب برنامه محفل شدند و به ما بازخورد مثبت دادند؛ الحمدلله مخاطبان قرآن رضایت لازم را از این برنامه داشتند.

با توجه به تفاوت‌های این برنامه با دیگر برنامه‌های قرآنی سازمان صداوسیما، انتقاداتی هم به محفل را شاهد بودید؟

هر برنامه‌ای که متفاوت با برنامه‌های دیگر باشد، انتقادهایی نسبت به آن وارد می‌شود. برنامه تلویزیونی محفل، برنامه شادایی در حوزه قرآن بود و البته پیش از محفل، برنامه قرآنی نداشتیم که به لحاظ رنگ و لعاب تا این اندازه تفاوت بسیار زیادی داشته باشد. به دلیل همین تفاوت‌های رنگ و لعابی، عده‌ای نسبت به پخش این برنامه انتقاداتی داشتند و بعضاً به ما می‌گفتند کارتان درست نیست که برنامه قرآنی را اینچنین و با این رنگ و لعاب برگزار می‌کنید، اما ما سعی کردیم یک فضای شاد قرآنی درست کنیم. همین امر سبب شد تا گروهی نسبت به پخش این برنامه قرآنی انتقاداتی داشته باشند.

با وجود این انتقادات، سازمان و بویژه شبکه از برنامه تلویزیونی محفل حمایت داشت؟

شبکه عزم جدی داشت تا این کار صورت بگیرد و برنامه را به پخش

ما همواره نگران بودیم که محفل به سمت یک برنامه سرد و غیرجذاب برود. در برنامه‌های مداحی و مذهبی به هر حال با لحن‌ها، سبک‌ها، شعرها و متن‌های مختلف و اکت‌های زیاد می‌توان جذابیت ایجاد کرد. اما در حوزه قرآن به خاطر وجود چهارچوب‌های خاص و البته زیاد محدودیت‌های زیادی وجود دارد و به شدت نگران غیرجذاب بودن برنامه بودیم. مردم هم به یک سری برنامه‌های گفت‌وگومحور پیش از افطار عادت کرده بودند و این تفاوت هم برای ما نگران‌کننده بود اما به لطف خدا و قرآن، محفل بسیار دیده شد و مخاطبان زیادی را به خود جذب کرد.

اصلی‌ترین ملاک‌تان برای انتخاب شرکت‌کنندگان در برنامه تلویزیونی محفل چه بود؟

بازخوردهای برنامه تلویزیونی محفل به چه صورت بود؟

بازخوردها ماورای تصورمان بود؛ فکر نمی‌کردیم مردم تا این اندازه به قرآن و کار قرآنی علاقه‌مند باشند. الحمدلله

جدی رسانه‌ای و برنامه‌سازی‌های موفق به ندرت صورت گرفته و در قامت شبکه‌های تلویزیونی ملی و سراسری، دستاورد در خور توجهی وجود نداشته است. امسال با حضور اکثریت قریب به اتفاق قاریان و حافظان و فعالان قرآن کریم و با حمایت همه‌جانبه جامعه قرآنی کشور، برنامه محفل تولید شده و بازه زمانی پیش از افطار پرمخاطب‌ترین شبکه تلویزیونی به آن اختصاص پیدا کرده است. این امر مبارک می‌تواند سرآغاز مسیر جدید و روشنی باشد که برنامه‌سازان حرفه‌ای تلویزیون، این جسارت را پیدا کنند که با محوریت قرآن کریم و در قالب هنرمندانه به این مضمون معنوی و الهی بپردازند. محفل یک برنامه کاملاً متفاوت با دکوری به دور از کلیشه‌های مرسوم برای این ایام بود. نخبه‌های حوزه قرآنی را جمع کرده و در این ماه مبارک رسانه ملی را دوچندان معطر به عطر قرآن کرده است.

سوزهای این برنامه تلویزیونی بر چه مبنایی انتخاب می‌شد؟

ما از مصاحبه با حدود ۱۸۰۰ سوز از سراسر جهان به این ۱۵۰ سوز رسیدیم و معیار اصلی ما برای نهایی کردن سوزها و شرکت‌کنندگان علاوه بر قرآنی بودن، جذاب بودن سوزها بود. به هر حال محفل برنامه‌ای بود که پیش از افطار پخش می‌شد و تبعاً باید دارای جذابیت بالایی باشد تا مخاطب برنامه را ببیند و دنبال کند. جذاب بودن سوزها برای ما خیلی مهم بود.

مخاطب بالا و جذاب داشته باشیم. ایده محفل از آنجایی آمد که ما به دنبال ساخت برنامه‌ای بودیم که با محوریت قرآن باشد. برداشت ما این بود که به هر حال قرآن از برنامه‌های تلویزیونی فاصله دارد و برنامه قرآنی شکل و در خور شأن قرآن در تلویزیون جمهوری اسلامی نداریم. به همین دلیل ایده اولیه برنامه محفل از دل یک جلسه‌ای که در سازمان تشکیل دادیم، شکل گرفت. به همین منظور جلسات مفصلی با کارشناسان، استادان و خود مدیران شبکه داشتیم و در نهایت به جمع‌بندی ایده‌ای رسیدیم که نتیجه آن پخش برنامه‌ای به نام محفل شد. برنامه محفل، به نوعی یک محفل قرآنی، دورهمی قرآنی و گعده قرآنی شد که محوریت آن تنها دایره نبود بلکه افشار و گروه‌های مختلف قرآنی وارد برنامه می‌شدند و به تناسب فعالیت‌هایی که داشتند، هر یک از آنها یک اجرا داشتند و متناسب با اجرای شرکت‌کنندگان، داوران اجرا می‌کردند. یعنی داوران، اجرا را دایره نمی‌کردند، به همین دلیل عنوان داوران را میزبانان گذاشته بودیم.

و البته شاید چنین تفاوت‌هایی سبب جذب مخاطب شد.

امسال شبکه سه ابتکار به خرج داد و برخلاف رویه معمول و سال‌های گذشته سمت و سوی برنامه افطار را به محفل قرآنی اختصاص داد. تقریباً اکثر فرهیختگان و اندیشمندان کشور بر این موضوع اتفاق نظر دارند که طی این سال‌ها نسبت به قرآن، حرکت

مروری گذرا بر بیانات رهبر معظم انقلاب در حوزه‌های مختلف، نشان می‌دهد که «زمینه‌سازی برای انس حداکثری مردم با معارف قرآن و تبدیل این معارف به گفت‌وگوهای رایج در جامعه»، همواره یکی از مهم‌ترین دغدغه‌ها و مطالبات ایشان بوده است؛ دغدغه و مطالبه‌ای که در سخنان اخیر ایشان با اهالی قرآنی نیز مطرح بود: «یک مقداری باید به مسائل مربوط به قرآن اهتمام ورزید. قرآن کتاب زندگی است، کتاب حکمت است، کتاب درس است... قرآن برای همه بخش‌های زندگی درس دارد. هر صفحه‌ای از قرآن را که شما نگاه کنید، وقتی دقت کنیم، تدبیر کنیم، در هر صفحه قرآن انسان می‌تواند ده‌ها نکته اساسی برای زندگی پیدا کند... خوب بایستی ما از این استفاده کنیم، از قرآن استفاده کنیم... بایستی روی مسأله تلاوت قرآن، روی مسأله آشنایی با قرآن و با مفاهیم قرآن، هر چه ممکن است کار کنیم و بیشتر کار کنیم؛ این مسأله، مسأله مهمی است.» (۱۴۰۲/۱/۱۳)

ابتدا برای ما از مقدمات ساخت برنامه محفل بفرمایید و اینکه ایده اصلی این برنامه چگونه در ذهن‌تان جرقه زد؟

ما به دنبال این بودیم که برای ماه مبارک رمضان، یک برنامه قرآنی با

